DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)
29. juni 1988 *

I sag 240/87,

angående en anmodning, som tribunal de grande instance de Lille (Frankrig) i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

C. Deville, Bachy,

mod

Administration des impôts ved direktøren for skatte og afgifter, Nord, Lille,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af fællesskabsrettens almindelige principper vedrørende tilbagebetaling af nationale afgifter opkrævet i strid med fællesskabsretten,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden G. Bosco, dommerne U. Everling, Y. Galmot, R. Joliet og F. Schockweiler,

generaladvokat: Sir Gordon Slynn
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl

efter at der er afgivet indlæg af:

— C. Deville, sagsøgeren i hovedsagen, under skriftvekslingen ved advokat J. Durand og under den mundtlige forhandling ved advokat M. Desurmont,

— den franske regering under skriftvekslingen ved R. de Gouttes og G. de Bergues som befuldmægtigede og under den mundtlige forhandling ved G. de Bergues som befuldmægtiget og ved P. Nachbauer som sagkyndig,

* Processprog: Fransk.

— den irske regering under den mundtlige forhandling ved Plunkett som befuldmægtiget,

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber under skriftvekslingen og under den mundtlige forhandling ved J. F. Buhl som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 19. april 1988,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 31. maj 1988,

afsagt følgende

Dom

1 Ved dom af 29. juli 1987, indgået til Domstolen den 3. august 1987, har tribunal de grande instance de Lille i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 stillet et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af fællesskabsrettens almindelige principper om tilbagebetaling af nationale afgifter opkrævet i strid med fællesskabsretten.

2 Dette spørgsmål er blevet rejst under en sag mellem Deville og Administration des impôts vedrørende tilbagebetaling af den særlige faste afgift, som han har betalt for sin bil i 1982, og som senere blev fundet i strid med Traktatens artikel 95 i Domstolens dom af 9. maj 1985 (Humblot, 112/84, Sml. s. 1367).

3 For at efterkomme denne dom vedtog den franske lovgiver artikel 18 i lov nr. 85-695 af 11.7.1985 om forskellige økonomiske og finansielle bestemmelser (JORF af 12.7.1985, s. 7855). Den særlige faste afgift blev afskaffet og erstattet af en differentieret afgift, som er afhængig af køretøjets afgiftspligtige motorkraft. Endvidere kunne de afgiftspligtige få refunderet forskellen mellem den betalte særlige afgift og den nye afgift, der var differentieret efter deres køretøjs afgiftspligtige motorkraft.

4 I artikel 18, stk. V, afsnit 2, bestemmes følgende om den frist, inden for hvilken de klager, der fremsættes efter den nævnte dom, skal indgives: »Afgiftspligtige, som indgiver klage efter den 9. maj 1985 (dvs. datoen for Humblot-dommens afsigelse), kan opnå refusion på samme betingelser, hvis kravet fremsættes inden for den i artikel R 196-1-b i livre des procédures fiscales fremsatte frist, som løber fra datoen for betaling af den særlige afgift.«

5 Artikel R 196-1 i livre des procédures fiscales lyder således: »For at kunne behandles skal klage... være indgivet til administrationen senest den 31. december i det andet år efter det år, hvor, alt efter tilfældet: a) ...; b) den anfægtede afgift er betalt...; c) hvor den begivenhed har fundet sted, som begrunder klagen.«

6 Deville er ejer af en italiensk fremstillet bil med en afgiftspligtig motorkraft på over 16 CV. Den 10. december 1982 betalt han den faste særlige afgift for sin bil. Den 31. december 1985, altså efter den dom, hvorved det blev statueret, at den særlige afgift var uforenelig med Traktatens artikel 85, indgav han klage for at opnå refusion for betaling af forskellen mellem den betalte særlige afgift og den højeste differentierede afgift på fransk fremstillede biler.

7 Administration des impôts afviste klagen som for sent indgivet med den begrundelse, at klagen i henhold til artikel 18, stk. V, afsnit 2, i lov af 11. juli 1985 sammenholdt med artikel R 196-1-b, i livre des procédures fiscales skulle have været indgivet senest den 31. december 1984 (nemlig den 31. december i det andet år efter det år, hvor den anfægtede afgift blev betalt).

8 Deville indbragte denne afgørelse for tribunal de grande instance de Lille. Han gjorde gældende, at hans klage ikke var for sent indgivet, fordi den var indgivet inden for den frist, der er fastsat i artikel R 196-1-c, nemlig senest den 31. december i det andet år efter det år, hvor den begivenhed finder sted, som begrunder klagen. Denne begivenhed var afsigelsen af dommen af 9. maj 1985 (den nævnte Humblot-dom). Desuden anførte Deville, at såfremt hans klage blev anset for at være indgivet for sent, ville der blive gjort indgreb i de tidsmæssige virkninger af Humblot-dommen, som også gælder for situationer opstået før dens afsigelse.

9 På denne baggrund har tribunal de grande instance de Lille stillet Domstolen følgende spørgsmål:

»Er det i overensstemmelse med fællesskabsrettens almindelige principper at indføre en tidsmæssig begrænsning, som det er sket ved artikel 18, stk. V, stk. 2, i lov nr. 85-695 af 11. juli 1985, af den med tilbagevirkende gyldighed gennemførte ophævelse af den særlige afgift for motorkøretøjer på mere end 16 CV, som blev erklæret for stridende mod Rom-Traktatens artikel 95 ved Domstolens dom af 9. maj 1985 i sag 112/84?«

10 Vedrørende de af Deville, af den franske regering og af Kommissionen indgivne skriftlige indlæg, henvises til retsmøderapporten.

11 Det bemærkes, at når en national afgift, som rammer en afgiftspligtig, der ikke har mulighed for at overvælte denne på andre personer, opkræves i strid med Traktaten, følger den forpligtelse til tilbagebetaling, som påhviler den pågældende medlemsstat, af den direkte virkning af den fællesskabsbestemmelse, som er overtrådt.

12 Det fremgår af Domstolens faste praksis, at det i mangel af fællesskabsbestemmelser på området tilkommer hver enkelt medlemsstat i sin interne retsorden at udpege de kompetente retter og fastsætte procesreglerne for sagsanlæg til sikring af beskyttelsen af de rettigheder, som fællesskabsrettens direkte virkning afføder for de retsundergivne, idet disse regler dog ikke kan være mindre gunstige end dem, der gælder for tilsvarende krav efter nationale regler og ej heller må være udformet således, at de i praksis umuliggør hævdelse af rettigheder, som de nationale domstole har pligt til at beskytte (dommene af 16. december 1976, Rewe og Comet, sag 33/76 og sag 45/76, Sml. s. 1989 og 2043; dom af 27. marts 1980, Denkavit, 61/79, Sml. s. 1205; dom af 9. november 1983, San Giorgio, 199/82, Sml. s. 3595).

13 Det følger af det anførte, at en national lovgiver ikke, senere end en af Domstolen afsagt dom, hvoraf det fremgår, at en bestemt lovgivning er uforenelig med Traktaten, kan fastsætte procedureregler, som konkret forringer mulighederne for tilbagesøgning af afgifter, som er opkrævet med urette i henhold til denne lovgivning.

14 I det foreliggende tilfælde er Deville, sagsøgeren i hovedsagen, og den franske regering uenige om, hvorvidt artikel 18, stk. V, afsnit 2, i lov af 11. juli 1985 forringer de muligheder for tilbagesøgning, der ville have bestået uden denne bestemmelse.

15 Deville har gjort gældende, at denne bestemmelse, ved at henvise til den i artikel R 196-1-b, i livre des procédures fiscales fastsatte frist (»senest den 31. december i det andet år efter det år..., hvor den anfægtede skat er betalt«), forhindrer ham i at påberåbe sig fristen i artikel R 196-1-c (»senest den 31. december i det andet år efter det år..., hvor den begivenhed fandt sted, som begrunder klagen«). Den begivenhed, som har begrundet Devilles klage, er ifølge ham afsigelsen af dommen af 9. maj 1985 (Humblot).

16 Den franske regering havde først anført, at klagefristen i artikel R 196-1-b, som den anfægtede bestemmelse henviser til, ville have fundet anvendelse selv uden denne henvisning. En retsafgørelse er nemlig ikke en begivenhed i den i samme artikels litra c) forudsatte betydning, og den i artikel R 196-1-b fastsatte frist er derfor den eneste, der kan komme på tale, anførte regeringen. Som svar på et spørgsmål stillet af Domstolen har den imidlertid erkendt, at uden henvisningen ville den i artikel R 196-1-c, fastsatte frist faktisk have fundet anvendelse, da offentliggørelsen af loven af 11. juli 1985 er en begivenhed i den i litra c) forudsatte betydning.

17 Det bemærkes, at Domstolen ikke har kompetence til at fortolke national ret. Det tilkommer den nationale domstol at undersøge, om artikel 18, stk. V, afsnit 2, i lov af 11. juli 1985 forringer de muligheder for tilbagesøgning, som ellers ville have bestået.

18 Det af tribunal de grande instance de Lille stillede spørgsmål vil derfor være at besvare således, at en national lovgiver ikke, efter at Domstolen har afsagt en dom, hvoraf det fremgår, at en bestemt lovgivning er uforenelig med Traktaten, kan fastsætte en procedureregel, som konkret forringer mulighederne for tilbagesøgning af afgifter, som er opkrævet med urette i henhold til denne lovgivning. Det tilkommer den nationale domstol at undersøge, om den anfægtede bestemmelse forringer de muligehder for tilbagesøgning, som ellers ville have bestået.

Sagens omkostninger

19 De udgifter, der er afholdt af den franske regering, den irske regering og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, som er forelagt den af tribunal de grande instance de Lille ved dom af 29. juli 1987, for ret:

En national lovgiver kan ikke, efter at Domstolen har afsagt en dom, hvoraf det fremgår, at en bestemt lovgivning er uforenelig med Traktaten, fastsætte en procedureregel, som konkret forringer mulighederne for tilbagesøgning af afgifter, som er opkrævet med urette i henhold til denne lovgivning. Det tilkommer den nationale domstol at undersøge, om den anfægtede bestemmelse forringer de muligheder for tilbagesøgning, som ellers ville have bestået.

Bosco Everling

Galmot Joliet Schockweiler

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 29. juni 1988.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

G. Bosco
Formand for Femte Afdeling